

การพัฒนาหลักสูตรเสริม เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
A Developing of the Enrichment Curriculum for Developing The Public Mind
of The Lower Secondary Students

ศุภโชค เสือทอง (Suppachok Suarthong)¹
เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (Sermsak Wisalaporn)²
ไพศาล หวังพานิช (Paisarn Wangpanich)³
สงวนพงศ์ ชวนชม (Saguanpong Chuanchom)⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาหลักสูตรเสริม เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และหาประสิทธิภาพหลักสูตรเสริม ทั้งด้านเจตคติและด้านพฤติกรรมจิตสาธารณะ เป็นการวิจัยและพัฒนา กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนจรัสพิชากร(เอกชน) และโรงเรียนท่านครญวนวโรภาสอุทิศ (รัฐบาล) ประจำปีการศึกษา 2554 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายของแต่ละโรงเรียน เป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน จำนวน 40 คน และเป็นกลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน 40 คน วิธีการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรเสริม มี 4 ขั้นตอน คือ ตอนที่ 1 การสำรวจ และการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรเสริม ตอนที่ 3 การตรวจสอบประสิทธิภาพของหลักสูตรเสริม ตอนที่ 4 การปรับปรุงหลักสูตรเสริม เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ หลักสูตรเสริม แบบประเมินด้านเจตคติและพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) t - test

ผลการวิจัยพบว่า

1. หลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นจากการศึกษา วิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องการจัดกลุ่มสนทนาของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน และผู้วิจัยได้นำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ คือ 1) การมีจิตสาธารณะเกี่ยวกับตนเอง 2) การมีจิตสาธารณะเกี่ยวกับผู้อื่น และ 3) การมีจิตสาธารณะเกี่ยวกับสังคม ส่วนหลักสูตรประกอบด้วย หลักการและเหตุผลแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตรเสริม กิจกรรมการเรียนรู้

¹คุณกัญจน์จิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

²ศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล : ประธานที่ปรึกษา

³รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล : กรรมการที่ปรึกษา

⁴อาจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล : กรรมการที่ปรึกษา

สื่อการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล มีแผนดำเนินกิจกรรม 5 แผน กิจกรรมการเรียนรู้ 13 กิจกรรม ใช้เวลา 30 ชั่วโมง ผลการสร้างหลักสูตรพบว่า หลักสูตรมีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้มีความเหมาะสมและสอดคล้องอยู่ในระดับดี เหมาะที่จะนำไปใช้กับนักเรียนระดับอื่นๆ แต่ควรมีการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับวัย

2. ประสิทธิภาพของหลักสูตรเสริม

2.1 ผลการเปรียบเทียบการมีจิตสาธารณะด้านเจตคติ และด้านพฤติกรรมโดยรวมของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมก่อนการทดลองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนจรัสพิชการ (เอกชน) และโรงเรียนท่านครญาณวโรภาสอุทิศ ไม่แตกต่างกันทางสถิติ

2.2 ผลการเปรียบเทียบการมีจิตสาธารณะด้านเจตคติ และด้านพฤติกรรมของนักเรียนทั้ง 2 โรงเรียน หลังการทดลองการใช้หลักสูตรเสริมของกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

2.3 ผลการเปรียบเทียบด้านเจตคติ และด้านพฤติกรรมของนักเรียนทั้ง 2 โรงเรียน ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

คำสำคัญ

การพัฒนาหลักสูตรเสริม / การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

Abstract

The purposes of this study were to develop and study the efficiencies of the Enrichment Curriculum for Developing the Public Mind of The Lower - Secondary Students on their opinion and behavior. Purposive sampling group are 80 students of Jaruspichakorn School (private), divided into two groups are from Thanakornyarnwaropatutis School (government). The figures and method are all same for both. The research procedures are; 1) basic data studied and analysis 2) curriculum drafting and try out 3) curriculum experimentation, and 4) proved and implementation. The research instruments are questionnaires and enrichment curriculum. The qualities of instrument are proved by group focus of experts. Analytical statistics are percentage, mean, standard deviation and t-test value.

Research found that;

1. The Enrichment Curriculum to Improve Students' Public Mind contains of 3 main factors; 1) avoid to do and don't 2) duty to respond public properties, and 3) care the public right.

2. The curriculum contains of 6 lesson plans 13 learning activities and with 30 hours trained. The finding from that procedure is as expected, can be used and integrated. Efficiency of the enrichment curriculum.

2.1 The result of pretest score in attitude and behavior compared in between group and within group had shown as no statically significant.

2.2 The result of posttest score in attitude and behavior compared in between group and within group had shown as aspect with statically significant at .001 levels.

2.3 The result of posttest score in attitude and behavior compared in both school student had shown as aspect with statically significant at .001 levels.

Key words

A Development of The Enrichment curriculums / Developing The Public Mind of The Lower/ Secondary Students.

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีเจตนารมณ์สำคัญที่จะให้มีการปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง เท่าเทียม ต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตคน และสร้างสังคม ให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ แผนการศึกษาแห่งชาติ (2545 - 2559) ที่เน้น ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพล อดุลยเดช เป็นแนวทางการดำเนินชีวิต มุ่งให้ เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ยึดคนเป็นศูนย์กลาง การพัฒนาและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 10 (2550 - 2554) ที่มุ่งพัฒนา สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน โดยมีเป้าหมาย พัฒนาคุณภาพคน (สำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษา, 2551 : ก) และสำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษากล่าวไว้ว่า คุณลักษณะของคนไทยที่ พึงประสงค์ทั้งในฐานะพลเมืองและพลเมืองโลก ข้อหนึ่งคือ คนไทยต้องมีคุณธรรม มีจิตสาธารณะ และจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองและ พลเมืองโลก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2548)

จากการวิจัยพบว่าวัยรุ่นไทย ขาด จิตสำนึกสาธารณะ ชุมชนอ่อนแอ ไม่สนใจกัน และขาดกิจกรรมส่วนร่วม ห่วงเหินศาสนา และ ขาดความซื่อสัตย์ เป็นตัวกีดกร่อนเศรษฐกิจ พอเพียง และสมานฉันท์(สุริยเดว ทวีปาตี, 2549 : ออนไลน์) และแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ปี พ.ศ. 2554 พบว่า เด็กต้องปรับปรุงแก้ไขทั้งทักษะ ความสามารถ คุณลักษณะของผู้เรียน คือ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัยใฝ่เรียน อยู่อย่าง พอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ

การสร้างจิตสาธารณะให้แก่คนในชาติ จึงมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนเพื่อปลูกจิต วิญญาณที่มีความรัก ความห่วงใย ความเอื้ออาทร ต่อคนอื่นและสังคมโดยรวม การสร้างคนให้มี จิตสาธารณะ จึงมีความสำคัญต่อบุคคล องค์กร สังคม และประเทศชาติอย่างมาก (ชัยวัฒน์ สุทธิวัฒน์, 2552 : คำนำ)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้กำหนดจิตสาธารณะ ไว้เป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนอีก ข้อหนึ่ง โดยที่สถานศึกษา ต้องกำหนดชั่วโมงให้ เด็กทำกิจกรรมสาธารณะในระดับชั้น ป.1 - ป.6

จะต้องทำกิจกรรม 60 ชั่วโมงมัธยมศึกษาตอนต้น 45 ชั่วโมง และมัธยมศึกษาตอนปลาย 60 ชั่วโมง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 7) ซึ่งโรงเรียนทุกโรงจะต้องจัดชั่วโมงให้เด็กทำกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ หรือกิจกรรมเกี่ยวกับจิตสาธารณะ ด้วยเหตุนี้โรงเรียนสังกัดรัฐบาล และเอกชนทุกโรงจำเป็นต้องจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งได้กำหนดจิตสาธารณะไว้ในคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

ผู้วิจัยในฐานะผู้อำนวยการโรงเรียน จรัสพิชากร จึงมีแนวคิดที่จะพัฒนาหลักสูตรเสริม เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อเป็นแนวทางในการเสริมสร้างความเป็นผู้มีจิตสาธารณะให้แก่ นักเรียนต่อไป

ความสำคัญ

ผลของการวิจัยก่อให้เกิดประโยชน์ ดังนี้

1. เพื่อเป็นแนวทางให้โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สามารถนำหลักสูตรเสริมที่พัฒนาขึ้น ไปใช้สอนเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
2. กระทรวงศึกษาธิการ สามารถนำผลการศึกษามาขยายผลให้โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทั่วประเทศ ทราบแนวทางปฏิบัติตามหลักการและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรเสริม เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีจุดประสงค์เฉพาะ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรเสริม เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตดังนี้

1. ด้านเนื้อหาของหลักสูตรเสริม เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พัฒนาขึ้นภายใต้แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง องค์ประกอบ แนวการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับจิตสาธารณะ และตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 องค์ประกอบด้านจิตสาธารณะที่เป็นความต้องการจำเป็น 3 ด้าน คือ 1)จิตสาธารณะเกี่ยวกับตนเอง 2)จิตสาธารณะเกี่ยวกับผู้อื่น 3)จิตสาธารณะเกี่ยวกับสังคม
2. ประชากร / กลุ่มตัวอย่าง ประชากรเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนจรัสพิชากร สังกัดสำนักงานบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2554 ซึ่งมีการจัดห้องเรียนแบบคละกัน เลือกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม อย่างละ 1 ห้องเรียน และกลุ่มที่ 2 คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

โรงเรียนท่านครุฑาณวโรภาสฤทธิส สังเกต
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน
อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ใช้วิธีการ
เลือกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยวิธี
เดียวกัน

วิธีการวิจัย

การดำเนินการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร
เสริมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้น มีขั้นตอนการวิจัย 4 ตอน
คือ

ขั้นตอนที่ 1 การสำรวจและวิเคราะห์
ข้อมูลพื้นฐาน ตามแนวคิดการพัฒนาหลักสูตร
การพัฒนาหลักสูตรเสริม แล้วจัดกลุ่มสนทนา
(Focus Group Discussion) เพื่อหาจิตสาธารณะ
ที่จำเป็น (Need Assessment) สำหรับนักเรียน
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรเสริม
นำข้อมูลพื้นฐานมาเขียนเป็นเค้าโครงหลักสูตร
เสริมและประเมินเค้าโครงหลักสูตรเสริม โดย
ใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ 6 คน พิจารณาความเหมาะสม
และความสอดคล้องของเค้าโครงหลักสูตรเสริม
โดยใช้แบบประเมินเค้าโครงหลักสูตรเสริม จาก
นั้นนำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและดัชนีความ
สอดคล้อง แล้วนำผลการประเมินที่ได้และข้อ
เสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขเค้าโครงหลักสูตร
เสริมให้สมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบประสิทธิภาพ
ของหลักสูตรเสริม โดยนำหลักสูตรเสริมไป
ทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่ม
ทดลอง ทำการทดลองโดยใช้แผนการทดลอง
แบบ Pre-test - Post-test Control Group
Design แล้ววิเคราะห์เปรียบเทียบเจตคติกับ
พฤติกรรมการมีจิตสาธารณะของนักเรียนที่ได้

รับการเรียนด้วยหลักสูตรเสริม (กลุ่มทดลอง)
ของทั้งสองโรงเรียนกับนักเรียนที่ไม่ได้รับการ
เรียนด้วยหลักสูตรเสริมของทั้งสองโรงเรียนเช่น
เดียวกัน ด้วยการใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย
เลขคณิต (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
(S.D.) และ t - test

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงหลักสูตรเสริม
ผู้วิจัยได้สร้างแบบประเมิน โดยให้นักเรียนที่
เข้าร่วมการทดลองการใช้หลักสูตร ประเมินผล
การเรียนรู้ เมื่อเรียนรู้แต่ละกิจกรรมการเรียนรู้
สิ้นสุดลง และร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับประเด็น
ที่กลุ่มทดลองมีความเห็นสอดคล้องกันแล้วนำ
มาปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรเสริมให้สมบูรณ์ขึ้น

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรเสริม
เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้น สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อ
พัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยม
ตอนต้นซึ่งหลักสูตรนี้พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบ
คือ หลักการและเหตุผล แนวคิดพื้นฐานใน
การพัฒนาหลักสูตร วัตถุประสงค์ของหลักสูตร
เสริม โครงสร้างหลักสูตรเสริม กิจกรรมการ
เรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล
มีแผนการดำเนินกิจกรรม 5 แผน กิจกรรมการ
เรียนรู้ 13 กิจกรรม ใช้เวลาเรียน 30 ชั่วโมง

ผลการตรวจสอบองค์ประกอบ
หลักสูตรเสริมของผู้ทรงคุณวุฒิ ที่จัดกลุ่ม
สนทนา (Focus Group) มีความเห็นตรงกันว่า
ทุกองค์ประกอบของหลักสูตรเสริม มีความ
เหมาะสมและสอดคล้องอยู่ในระดับดี และควร
มีการแก้ไขปรับปรุงบางประเด็น แล้วผู้วิจัยได้

ปรับปรุงก่อนนำไปทดลองใช้ ได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิทุกประเด็น

2. ผลการตรวจสอบประสิทธิภาพของหลักสูตรเสริม พบว่า

2.1 ผลการประเมินเปรียบเทียบการมีจิตสาธารณะด้านเจตคติ และด้านพฤติกรรมโดยรวมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนใช้หลักสูตรเสริมสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนจรัสพิชาก (เอกชน) และโรงเรียนท่านครญาณวโรภาสอุทิศ (รัฐบาล) ด้านเจตคติและด้านพฤติกรรมก่อนการทดลองของกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลองไม่มีความแตกต่างทางสถิติ

2.2 ผลการประเมินเปรียบเทียบด้านเจตคติและด้านพฤติกรรมของนักเรียนทั้ง 2 โรงเรียน หลังการทดลองของกลุ่มทดลองและ

กลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

2.3 ผลการเปรียบเทียบด้านเจตคติและด้านพฤติกรรมของนักเรียนทั้ง 2 โรงเรียนก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

3. ผลการประเมินการทดลองใช้หลักสูตรเสริม

จากการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรเสริม ซึ่งมีเนื้อหา กระบวนการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมการใช้สื่อ การวัดผลประเมินผล นักเรียนกลุ่มทดลองมีความเห็นว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมและมีข้อเสนอแนะว่าควรจัดกิจกรรมนอกสถานที่และมีการปฏิบัติจริงให้มากขึ้นทุกแผนการจัดการเรียนรู้

ตาราง 1 เปรียบเทียบการมีจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นด้านเจตคติ

โรงเรียน	กลุ่ม	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		t	P-value
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
โรงเรียนจรัสพิชาก (เอกชน)	ทดลอง	76.63	2.539	84.95	2.621	15.154**	0.000
	ควบคุม	75.43	4.094	76.60	2.716	1.530	0.067
	t - test	1.575		13.993**			
	P-value	0.060		0.000			
โรงเรียนท่านครญาณวโรภาสอุทิศ (รัฐบาล)	ทดลอง	76.30	4.713	84.30	2.472	10.615**	0.000
	ควบคุม	75.43	4.094	76.40	4.749	1.308	0.09
	t - test	0.886		9.332**			
	P-value	0.189		0.000			

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001

จากตาราง 1 แสดงว่า การมีจิตสาธารณะของนักเรียนทั้ง 2 โรงเรียน ด้านเจตคติ ของกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และหลัง

การทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 และกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลอง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001

ตาราง 2 เปรียบเทียบการมีจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นด้านพฤติกรรม

โรงเรียน	กลุ่ม	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		t	P-value
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
โรงเรียนจรัสพิชากร (เอกชน)	ทดลอง	7.6.60	4.722	86.30	2.902	10.088***	0.00
	ควบคุม	75.48	4.206	76.70	4.620	1.529	0.076
	t - test	1.25		11.129***			
	P-value	0.132		0.000			
โรงเรียนท่านครุญาณ วิภาสฤทธิศ (รัฐบาล)	ทดลอง	74.63	12.489	86.00	2.774	5.556***	0.00
	ควบคุม	75.48	4.206	74.70	12.513	-0.371	0.356
	t - test	-0.408		5.576***			
	P-value	0.343		0.000			

จากตาราง 2 แสดงว่า การมีจิตสาธารณะของนักเรียน ทั้ง 2 โรงเรียน ด้านพฤติกรรมของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 และกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001

อภิปรายผลการวิจัย

1. การพัฒนาหลักสูตร

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กำหนดเป็นหลักการและเหตุผลของหลักสูตรเสริมและ

วัตถุประสงค์ของหลักสูตรเสริม ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรของทาบ (Taba, 1962 : 12) ที่ต้องมีการวิเคราะห์ผู้เรียนและสังคมแล้วกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหา ประสบการณ์การเรียนรู้และการประเมินผลหลักสูตรเสริม เป็นหลักสูตรที่ขยายทั้งความกว้าง และความลึกมากกว่าหลักสูตรปกติ เป็นหลักสูตรที่เพิ่มทั้งความรู้ ทักษะ และพัฒนาทักษะในการคิด หลักสูตรเสริมอาจมีเนื้อหา นอกเหนือจากหลักสูตรปกติ หรือมีเนื้อหาคาบเกี่ยวกับหลักสูตรปกติ เป็นหลักสูตรที่พัฒนาทักษะการคิด พัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ พัฒนาการตัดสินใจ นอกจากนั้นหลักสูตรเสริมยังมุ่งพัฒนาแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ มีแรงคลใจในอาชีพ มีความเชื่ออำนาจภายในตน (วิจิตรพรหล่อสุวรรณกุล, 2544:81) กลยุทธ์ของ

หลักสูตรก็คือ วิธีสอนเพื่อการบรรลุเป้าหมายทางกระบวนการหรือทักษะต่าง ๆ เช่น ความคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ และการเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหา กับมโนทัศน์ สำหรับเป้าหมายของเนื้อหา ประกอบด้วย เนื้อหาในรายวิชา โครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งใช้ในการพัฒนากระบวนการหรือทักษะ (Davis & Rimm, 1994:123) หลักสูตรเสริมนี้ มีการวัดผลและประเมินผลผู้เรียน ทั้งรายบุคคล และรายกลุ่ม คือ ประเมินด้านเจตคติ และด้านพฤติกรรม ดังนั้นกิจกรรมการเรียนการสอน ต้องสอดคล้องกับวัยและยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ กิจกรรมการเรียนรู้ จึงมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้กระทำ (Active - Learning) การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory - Learning) การเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง (Self- directed Learning) (สมชาย ทวีทรัพย์, 2552 : 138) การสอนคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งเป็นเรื่องของนามธรรมที่ไม่สามารถจับต้องได้ จำเป็นต้องอาศัยกิจกรรมที่เป็นรูปธรรมให้กับนักเรียนได้ปฏิบัติเพื่อสื่อไปถึงสิ่งที่เป็นนามธรรม ต้องอาศัยเทคนิควิธีการถ่ายทอดที่หลากหลายรูปแบบ เพื่อให้ให้นักเรียนได้เข้าใจและต้องใช้ระยะเวลาอย่างเหมาะสม (دنุพล สุนทรรัตน์, 2550:102) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ไพเออร์โต (Piirto, 1994 : 378-400 อ้างถึงในจิตรพร หล่อสุวรรณกุล, 2544 , หน้า 82) ที่กล่าวว่าการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนั้นต้องใช้หลักสูตรพิเศษโดยเฉพาะ และต้องประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย

ผลการสร้างหลักสูตรพบว่า หลักสูตรที่คุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ มีความเหมาะสมและความสอดคล้องอยู่ในระดับดี สำหรับ

เครื่องมือที่ใช้ประเมินหลักสูตร ได้แก่ แบบประเมินเค้าโครงหลักสูตรเสริม เพื่อหาความเหมาะสมและความสอดคล้องของหลักสูตร และแบบประเมินด้านเจตคติและพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะของนักเรียน

2. การตรวจสอบประสิทธิภาพของหลักสูตรเสริม

2.1 ผลการประเมินเปรียบเทียบการมีจิตสาธารณะด้านเจตคติและพฤติกรรมโดยรวมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนใช้หลักสูตรเสริมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนจรัสพิชากร (เอกชน) และโรงเรียนท่านครูญาณวโรภาสอุทิศ (รัฐบาล) ด้านเจตคติและด้านพฤติกรรม ก่อนการทดลองของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเจตคติและพฤติกรรม ของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มไม่แตกต่างกัน ก่อนการทดลอง เพราะนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มยังไม่ได้มีการเรียนรู้ และไม่มีประสบการณ์ในเรื่องการมีจิตสาธารณะสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริพงษ์ เสาวภายน (2545, 139) ศึกษาการพัฒนาหลักสูตร ฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดการกับความขัดแย้งของตำรวจ ชุมชน พบว่า ก่อนทำการทดลองกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง มีความสามารถในการจัดการกับความขัดแย้งไม่ต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของสมชาย ทวีทรัพย์ (2552 : 135) ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ชั้นเรียนโดยครูมีส่วนร่วม พบว่าความรับผิดชอบของนักเรียนด้านทัศนคติและด้านพฤติกรรม ก่อนการทดลองของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบด้านเจตคติและด้านพฤติกรรมของนักเรียนทั้งโรงเรียน จรัสพิชากร (เอกชน) และโรงเรียนท่านครุณยานวโรภาสอุทิศ (รัฐบาล) หลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 แสดงว่า หลักสูตรเสริมที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพและสามารถนำไปพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของ ธิติมา จักรเพชร (2544,57) ศึกษาผลของชุดการแนะแนวที่มีต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสุเหร่าแสนแสบ กรุงเทพมหานคร พบว่า หลังจากการทดลอง กลุ่มทดลองมีความสามารถในการจัดการกับความขัดแย้งสูงกว่ากลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง ยังมีการพัฒนาการสูงขึ้น และงานวิจัยของอรรพรรณ ดวงสีใส (2546, บทคัดย่อ) ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมการสอนโดยใช้โครงการเพื่อส่งเสริมความรู้ เจตคติและพฤติกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ตำบลคูบัว จังหวัดราชบุรี พบว่า หลังการทดลองใช้โปรแกรมนักเรียนมีคะแนนพฤติกรรมการปฏิบัติในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดนุพล สุนทรรัตน์ (2550, บทคัดย่อ) ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา เอกชน พบว่า เจตคติการมีคุณธรรม จริยธรรม หลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยโดยรวมสูงกว่ากลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชาย ทวีทรัพย์ (2552, บทคัดย่อ) ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรเสริม เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการชั้นเรียนโดยผู้มีส่วนร่วม พบว่า หลังการใช้หลักสูตรเสริมโดยรวมและจำแนกเป็นรายด้านของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

2.3 ผลการเปรียบเทียบด้านเจตคติและด้านพฤติกรรมของนักเรียนทั้ง 2 โรงเรียน ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงว่า หลักสูตรเสริมที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชาย ทวีทรัพย์ (2552:141) พบว่า การมีความรับผิดชอบของนักเรียนด้านทัศนคติและด้านพฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มทดลอง หลังการใช้หลักสูตรเสริมมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยก่อนการทดลอง

ผลการประเมินการทดลองใช้หลักสูตรเสริม

ผลจากการทดลองใช้หลักสูตรเสริมได้นำมาปรับปรุงหลักสูตร ซึ่งเป็นข้อเสนอแนะของครูผู้ทดลองใช้หลักสูตร ในเรื่องของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การฝึกปฏิบัติจริง การวัดผลประเมินผล

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สามารถทำหลักสูตรเสริมที่พัฒนาขึ้นไปใช้สอนเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

1.2 กระทรวงศึกษาธิการ
สามารถนำผลการศึกษามาขยายผลให้โรงเรียน
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทั่วประเทศ ทราบ
แนวทางปฏิบัติตามหลักการ และวัตถุประสงค์
ของหลักสูตรเสริม เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของ
นักเรียน

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผู้บริหารควรสร้างความตระหนัก
ให้ครูและนักเรียนเห็นความสำคัญและความ
จำเป็นในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน
โดยสอดแทรกไว้ในทุกกลุ่มสาระวิชา

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้ง ต่อไป

3.1 ควรนำรูปแบบและวิธีการ
ของหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในการวิจัยและ
พัฒนาหลักสูตรเสริมอื่นๆ หรือใช้กับการพัฒนา
หลักสูตรเสริม เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของ
นักเรียนระดับอื่น ๆ

3.2 ควรทำการศึกษา โดย
การศึกษาความต่อเนื่องของการเสริมสร้างจิต
สาธารณะ โดยใช้ระยะเวลาที่นานขึ้นและมีการ
เก็บข้อมูลอนุกรม เวลา เพื่อทราบถึงการพัฒนา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). แนวการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น
พื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2552). สอนเด็กให้มีจิตสาธารณะ. กรุงเทพมหานคร : วี พรินท์
- ชาย โพธิสิตา และคณะ. (2543). การศึกษาจิตสำนึกของคนไทยต่อสาธารณสมบัติ : กรณีศึกษา
กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
- คุณพล สุนทรรัตน์. (2550). การพัฒนาหลักสูตรเสริม เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน
โรงเรียนมัธยมเอกชน. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จิตติมา จักรเพชร. (2544). ผลของการแนะแนวที่มีต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 1 โรงเรียนสุเหร่าแสนแสบ. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาจิตวิทยา
แนะแนว, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิจิตรพร หล่อสุวรรณกุล. (2544). การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณใน
กระบวนการพยาบาล. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร)กรุงเทพมหานคร :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ศิริพงษ์ เสาวภายน. (2545). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดการกับ
ความขัดแย้งของตำรวจชุมชน. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ด (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพมหานคร
: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

- สมชาย ทวีทรัพย์.(2552) การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ที่จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการชั้นเรียน โดยครูมีส่วนร่วม. วิทยานิพนธ์ ศษ.ด (การบริหารการศึกษา). นครราชสีมา : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
- สุริยเดว ทรีปาตี. (2549). วิจัยพบเด็กไทยขาดจิตสำนึกสาธารณะ. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2554, จาก <http://www.tnews.teence.com/etc/6521.html>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). มาตรฐานการศึกษาของชาติ. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วน จำกัด สหายบล็อกลและการพิมพ์
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552 - 2561). กรุงเทพมหานคร : บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด
- อรรวรรณ ดวงสีโส. (2546). การพัฒนาโปรแกรมการสอนโดยใช้โครงการเพื่อส่งเสริมความรู้ เจตคติและพฤติกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ตำบลคูบัว จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาประถมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- Davis, Gary A. ; & Rimm, Sylvia B. (1994). Education of The Gifted and Talented. 3 rd ed. Massachusetts: Allyn and Bacon.
- Taba, Hilda (1962). Curriculum Development: Theory and Practice. New York : Harcourt, Brace and world.